

Längelmäveden ja Vesijärven viehekalastus vuonna 2024 ja taimenien esiintyminen saaliissa

Ismo Kolari 2025

**Pirkanmaan
Kalatalouskeskus**

Kansi: Längelmäveden rehevät lahtialueet ovat hyvää hauen poikastuotantoaluetta. Yhtenäislupia lunastaneilla vetouistelijoilla haukisaalis oli lähes samaa luokkaa kuin kuhasaalis.

Längelmäveden ja Vesijärven viehekalastus vuonna 2024 ja taimenien esiintyminen saaliissa

Selvityksen tilaaja: Längelmäveden kalatalousalue

Selvityksen tekijä: Ismo Kolari
Pirkanmaan Kalatalouskeskus ry
Kuokkamaantie 4a
33800 Tampere
Puh. 050-5929 259
Sähköposti: ismo.kolari@kalatalo.fi
www.kalatalo.fi

Tampere 2025

Hanke on saanut rahoitusta kalastonhoitomaksuvaroista Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Sisällys

1.	Johdanto	4
2.	Tiedustelun toteutus	5
3.	Tulokset	7
3.1.	Längelmävesi	7
3.1.1.	Viehekalastajamäärä ja pyyntiponnistus.....	7
3.1.2.	Saaliit	7
3.2.	Vesijärvi.....	9
3.2.1.	Viehekalastajamäärä ja pyyntiponnistus.....	9
3.2.2.	Saaliit	9
3.3.	Järvitaimen	11
3.3.1.	Järvitaimensaalis ja kalojen koko	11
3.3.2.	Järvitaimenen pääravinto ja kunto.....	12
3.3.3.	Näkemyksiä sopivasta taimenen pyyntikoosta	13
3.3.4.	Havainnot merkityistä taimenista ja lajin esiintymisestä aiempina vuosina.....	13
4.	Järvitaimenistutukset	14
5.	Tulosten tarkastelu.....	15
6.	Kalastajien havaintoja	17
	Kirjallisuus.....	20
	Liite Längelmäveden tiedustelulomake	

1. Johdanto

Längelmäveden kalatalousalue tilasi Pirkanmaan Kalatalouskeskukselta Längelmäveden ja Vesijärven kalastustiedustelun vuoden 2024 kalastuksesta. Kalastuskyselyn tavoitteena oli kerätä tietoa ja saada ymmärrystä kalatalousalueen päävesistöjen yhtenäislupa-alueilla tapahtuvasta viehekalastuksesta ja sen tuottamista saaliista. Erityinen kiinnostus kyselytutkimuksessa kohdistui järvitaimeneen; tavoitteena oli selvittää, esiintyykö luonnontaimenia saaliin joukossa ja kuinka taimenistutukset näkyvät viehekalastajien saaliissa. Yhtenäislupa-alueet kattavat noin 75–80 % tiedustelun kohdejärvien pinta-aloista (kuva 1).

Kuva 1. Längelmäveden ja Vesijärven viehekalastuksen yhtenäislupa-alueet. Vaalean sinisellä väritetyt alueet eivät kuulu lupa-alueisiin. © Maanmittauslaitos (pohjakartta) ja Pirkanmaan Kalatalouskeskus.

2. Tiedustelun toteutus

Tiedustelun kohderyhmänä olivat Kalapassin verkkokaupasta 25.10.2024 mennessä Längelmäveden kalatalousalueen ja Vesijärven kalastushoitoyhdistyksen yhtenäislupia vuodelle 2024 lunastaneet kalastajat. Verkkokaupassa myytiin kaudelle 2024 kaikkiaan 387 viehelupaa Längelmävedelle ja 135 viehelupaa Vesijärvelle. Längelmäveden luvista 66 % ja Vesijärven luvista 80 % oli vuosilupia. Längelmäveden vuosiluvista 2/3 oli 3 vavan lupia ja loput vaparajoituksettomia lupia. 7 vrk:n tai 3 vrk:n lupia lunastaneista osa oli ostanut itselleen useamman lyhytluvan vuoden mittaan.

Kysely lähetettiin joulukuussa 2024 jo ennen kuin avovesikausi oli täysin päättynyt. Kalastajia pyydettiin ilmoittamaan pyynti- ja saalistiedot aikaväliltä 1.1.–30.11.2024. Tavoitteena oli saada vastauksia heti kalastuskauden päätyttyä, jolloin kauden aikana kertyneet saaliit olisivat vielä kohtalaisen hyvin muistissa, mikäli kalastajalla ei ole käytössä varsinaista saalispäiväkirjaa.

Vetouistelun ja heittokalastuksen osalta kalastajilta kysyttiin pyyntipäivien lukumäärää. Järvitaimenen, hauen, kuhan ja ahvenen sekä muiden lajien osalta pyydettiin ilmoittamaan kilomääräinen otettu saalis. Lisäksi kysyttiin yli 60 cm järvitaimenien lukumäärää. Vetouistelijoita pyydettiin ilmoittamaan kuukausittain saaliiksi otettujen, vapautettujen ja alamittaisten järvitaimenien kappalemäärät.

Verkkokalastuksesta kysyttiin vain saaliiksi otetun järvitaimensaaliin kappale- ja kilomäärää sekä tietoa suurista taimenyksilöistä.

Lisäksi kalastajilta pyydettiin havaintoja merkityistä taimenista, taimenen ravinnosta ja kunnosta sekä tietoja kalastajilla mahdollisesti käytössä olevista vapaaehtoisista korotetuista taimenen alamitoista. Kalastajilla oli mahdollisuus antaa vapaamuotoisia kommentteja aiempien vuosien taimensaaliista ja kalaston kehittämiseen liittyvistä asioista.

Längelmäveden kyselylomake on raportin liitteenä. Vesijärven lomake oli kysymysten sisällön osalta identtinen.

Kyselyjä ei erikseen rajattu koskemaan yhtenäislupa-alueita, vaan kysymykset esitettiin järvikohtaisesti. Osa kalastajista on voinut viehekalastaa myös yhtenäislupa-alueen ulkopuolella yleiskalastusoikeuksin tai osakaskuntien luvilla. Verkkokalastus ei sisälly yhtenäislupaan, joten sitä varten luvat hankitaan osakaskunnilta.

Tiedustelu lähetettiin 2.12.2024 sähköpostilla kaikille 25.10.2024 mennessä yhtenäislupia hankkineille kalastajille, joilla oli käytössään oma toimiva sähköpostiosoite. Längelmäveden kysely meni 342 henkilölle ja Vesijärven kysely 122 henkilölle. Vastausprosentiksi muodostui Längelmäveden kyselyssä 32 ja Vesijärven kyselyssä 35. Vastanneista 4/5 vastasi kyselyyn saatuaan ensimmäisen sähköpostiviestin ja loput pari viikkoa myöhemmin lähetetyn muistutuksen jälkeen.

Vastausprosentteja voidaan pitää kohtalaisina ja melko tyypillisinä vastaavan kaltaisille tiedusteluille. Vastaamisaktiivisuus kalastuskyselyihin on huomattavasti laskenut viimeisimpien vuosikymmenien aikana.

Taulukko 1. Kalapassin verkkokaupan vuoden 2024 lupamäärät, kalastustiedustelun kohdejoukko ja vastausmäärät.

Kalapassin verkkokaupan luvat	Längelmävesi	Vesijärvi
viehekalastuksen yhtenäislupia lunastettu koko vuosi 2024		
vuosi	254	108
7 vrk	28	
3 vrk	105	27
lupia yhteensä	387	135
lupia ostettu 25.10.2024 mennessä	380	135
luvan ostaneita henkilöitä 25.10.2024 mennessä	349	127
tiedusteluja lähetetty sähköpostilla 2.12.2024	342	122
vastanneita 1. viestin jälkeen 17.12.2024 mennessä	87	35
lisää vastauksia muistutusviestin jälkeen 31.12.2024 mennessä	22	8
vastauksia yhteensä	109	43
vastausprosentti	32 %	35 %
kalastaneita	106	42
kalastaneiden osuus	97 %	98 %

Kokonaispyyntiponnistuksen ja saaliiden arvioimiseksi tiedustelun tulokset laajennettiin olettamalla, että vastaamatta jättäneet kalastivat ja saivat saalista samalla tavalla kuin kyselyyn vastanneet. Tiedustelua ei lähetetty niille kalastajille, joiden sähköpostiosoite ei ollut käytettävissä tai ilmoitettu osoite osoittautui toimimattomaksi. Tulosten laajennuksessa myös tämä ryhmä tuli kuitenkin mukaan kokonaistuloksiin. Yksi ja ainoa Vesijärvelle Kalapassin käteismyyntipisteestä hankittu lupa lisättiin kokonaislupamäärään ja laskentaan.

Kokonaan kyselyn ja esitettyjen kokonaistulosten ulkopuolelle jäivät Längelmäveden kalastajista kaksi lupansa Kalapassin myyntipisteistä ja viisi verkkokaupasta 25.10.2024 jälkeen ostanutta sekä KT-Honkavalta lupansa hankkineet, joita oli vuonna 2024 kalatalousalueelta saatujen myyntitietojen mukaan arviolta noin kymmenkunta.

Tiedusteluvastausten perusteella esitetyt tulokset kuvastavat näin ollen noin 95 %:sti Längelmävedelle ja 100 %:sti Vesijärvelle yhtenäisluvan hankkineiden kalastusta ja saaliita.

3. Tulokset

3.1. Längelmävesi

3.1.1. Viehekalastajamäärä ja pyyntiponnistus

Tiedusteluun vastanneista 109 henkilöstä 98 vetouisteli yhteensä noin 1 000 päivänä ja 54 kalasti heittovavalla yhteensä yli 700 päivänä Längelmävedellä 1.1.–30.11.2024. Kun tulokset laajennetaan suhteuttaen verkkokaupan luvanostajamäärään, vetouistinta käyttäneiden kokonaismääräksi saadaan 314 ja heittokalastajien määräksi 173 henkilöä. Monet kalastajat käyttivät molempia pyyntitapoja. Vetouistelupäiviä kertyi luvanostajille kaikkiaan noin 3 300 ja heittokalastuspäiviä noin 2 300 (taulukko 2).

Vetouistelemassa käytiin keskimäärin 10 päivänä ja heittokalastamassa 13 päivänä kauden aikana. 2/5 vetouistelijoista kalasti enintään 5 päivänä, mitä selittää lyhytlupien melko suuri määrä (133 kpl). Toisaalta aktiivisimmille uistelijoille (joka 8. vastaaja) kertyi 25–50 vetouistelupäivää. Heittokalastusta harjoitettiin hieman useammin, keskimäärin 14 päivänä kauden aikaan, ja joka 8. kalastaja kävi heittokalassa 25–60 päivänä. 2/5 heittokalastajista teki kalareissun kuitenkin enintään 5 päivänä kauden aikana.

Taulukko 2. Veto- ja heittouistelijoiden ja heidän kalastuspäiviensä lukumäärät Längelmävedellä 1.1.–30.11.2024.

Längelmävesi 2024	kalastajia kpl		kalastuspäiviä kpl		keskim./kalastaja	vaihtelu/kalastaja
	tiedustelu	kokonaisarvio	tiedustelu	kokonaisarvio		
vetouistelu	98	314	1 023	3 275	10,4	1–50
heittokalastus	54	173	730	2 337	13,5	1–60

3.1.2. Saaliit

Kyselyyn vastanneet vetouistelijat (98 hlöä) ilmoittivat ottaneensa saalista talteen noin 2 500 kg ja heittokalastajat (54) 1 000 kg.

Suhteuttamalla vastaajien ilmoittamat saaliit Längelmäveden yhtenäislupia verkkokaupasta lunastaneisiin (25.10.2024 mennessä) saadaan kokonaissaalisarvioksi vetouistelussa vajaa 8 tonnia ja heittokalastuksessa yli 3 tonnia vuonna 2024. Vetouistelun kuhasaalis (3 662 kg) oli hieman suurempi kuin haukisaalis (3 165 kg). Laskennalliseksi järvitaimensaaliiksi saadaan vain 16 kg. Myös muiden lajien osuus oli marginaalinen.

Heittokalastajilla ahven (1 378 kg) oli niukasti ykkönen ennen kuhaa (1 241 kg).

Viehekalastuksen kokonaiskuhasaalis oli yhteensä noin 5 tonnia, haukisaalis lähes 4 tonnia ja ahvensaalis vajaat 2,5 tonnia (taulukko 3).

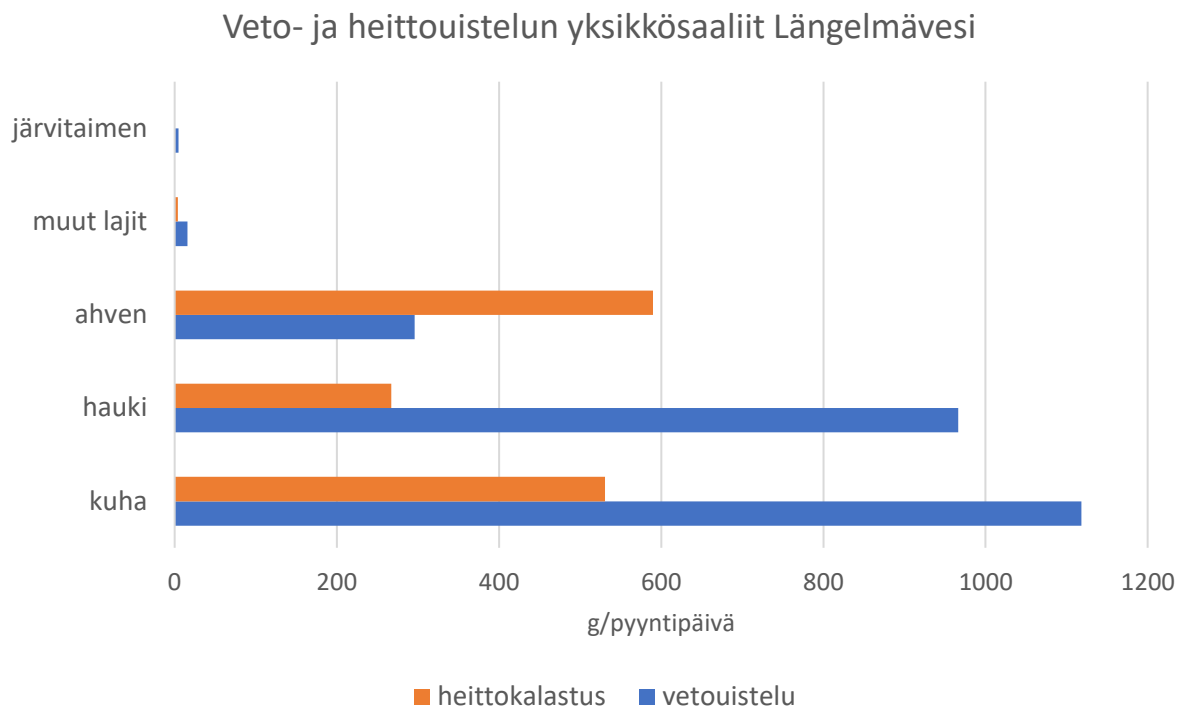
Taulukko 3. Yhtenäisluvan lunastajien kokonaissaaliit (otettu saalis) Längelmävedestä 1.1.–30.11.2024.

kokonaissaalis kg	järvitaimen	hauki	kuha	ahven	muut lajit	yhteensä
vetouistelu	16	3 165	3 662	969	52	7 865
heittokalastus	0	624	1 241	1 378	10	3 253
yhteensä	16	3 789	4 903	2 348	62	11 118
saalis/kalastaja keskimäärin kg						
vetouistelu	0,1	10,1	11,7	3,1	0,2	25,1
heittokalastus	0	3,6	7,2	8,0	0,1	18,8

Längelmäveden vetouistelijan otettu saalis kauden aikana oli keskimäärin 25 kg, josta noin 12 kg oli kuhaa, 10 kg haukea ja 3 kg ahventa. Heittokalastajan keskivertosaaalis oli 19 kg, josta kuhaa oli noin 7 kg, haukea 8 kg ja ahventa 4 kg.

Kuten pyyntiaktiivisuudessa, myös kalastajakohtaisissa saalismäärissä oli huomattavaa vaihtelua. Vähän kalastaneilla kokonaissaalis jäi usein muutamaan kiloon. Enemmän päiviä vesillä viettäneillä uisteliijoilla saaliit nousivat sadan kilon tuntumaan tai yli. Heittokalastajilla otettavaa saalista nousi parhaimmillaan veneeseen 60–75 kg kauden aikana.

Kalastuspäivää kohti vetouistelu tuotti noin kilon kuhasaaliin ja haukisaaliin sekä 300 gramman ahvensaaliin. Heittovavalla kotiin vietäviä ahvenia ja kuhia nousi kalareissulla hieman yli puoli kiloa ja haukia vajaa 300 grammaa (kuva 2.).

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden vetouistelijoiden ja heittokalastajien laskennalliset yksikkösaaliit (mukaan otettu saalis) Längelmävedellä 1.1.–30.11.2024.

3.2. Vesijärvi

3.2.1. Viehekalastajamäärä ja pyyntiponnistus

Tiedusteluun vastasi 43 henkilöä, joista 40 vetouisteli ja 29 heittokalasti Vesijärvellä 1.1.–30.11.2024. Yhtenäisluvalla vetouistinta käyttäneiden kokonaismääräksi saadaan näin ollen 119 ja heittokalastajien määräksi 86 henkilöä.

Vetouistelemassa käytiin keskimäärin 11 päivänä ja heittokalastamassa 12 päivänä kauden aikana. Aktiivisimmat luvan lunastaneet vetouistelivat Vesijärvellä 30 päivänä eli Längelmäveden innokkaimpiin uistelijoihin verrattuna selvästi vähemmän, mutta keskimääräinen kalastuspäivien lukumäärä nousi kuitenkin samalle tasolle. Heittokalastus oli kalastajien lukumäärään nähden Vesijärvellä suhteessa suositumpaa kuin Längelmävedellä. Vesijärveltä heittokalastajaa kohti ilmoitettiin kuitenkin keskimäärin vähemmän pyyntipäiviä kuin Längelmävedeltä.

Taulukko 4. Veto- ja heittouistelijoiden ja heidän kalastuspäiviensä lukumäärät Vesijärvellä 1.1.–30.11.2024.

Vesijärvi 2024	kalastajia kpl		kalastuspäiviä kpl		keskim./kalastaja	vaihtelu/kalastaja
	tiedustelu	kokonaisarvio	tiedustelu	kokonaisarvio		
vetouistelu	40	119	439	1 307	11,0	1–30
heittokalastus	29	86	337	1 003	11,6	1–100

3.2.2. Saaliit

Kyselyyn vastanneet Vesijärven vetouistelijat ilmoittivat ottaneensa saalista talteen lähes 400 kg ja heittokalastajat lähes 300 kg. Kaikkien Vesijärven kalastushoitoyhdistyksen yhtenäisluvan lunastaneiden kokonaissaalisarvioksi veto- ja heittouistelussa saadaan yhteensä 2 tonnia, josta puolet oli kuhaa (taulukko 5).

Vetouisteliijoilla kuha muodosti 644 kilon saaliilla puolet kokonaissaaliista (1,2 tonnia), ja sitä otettiin kyytiin lähes kaksi kertaa enemmän kuin haukea (342 kg). Vetouistelun taimensaalis oli vain kolme kiloa.

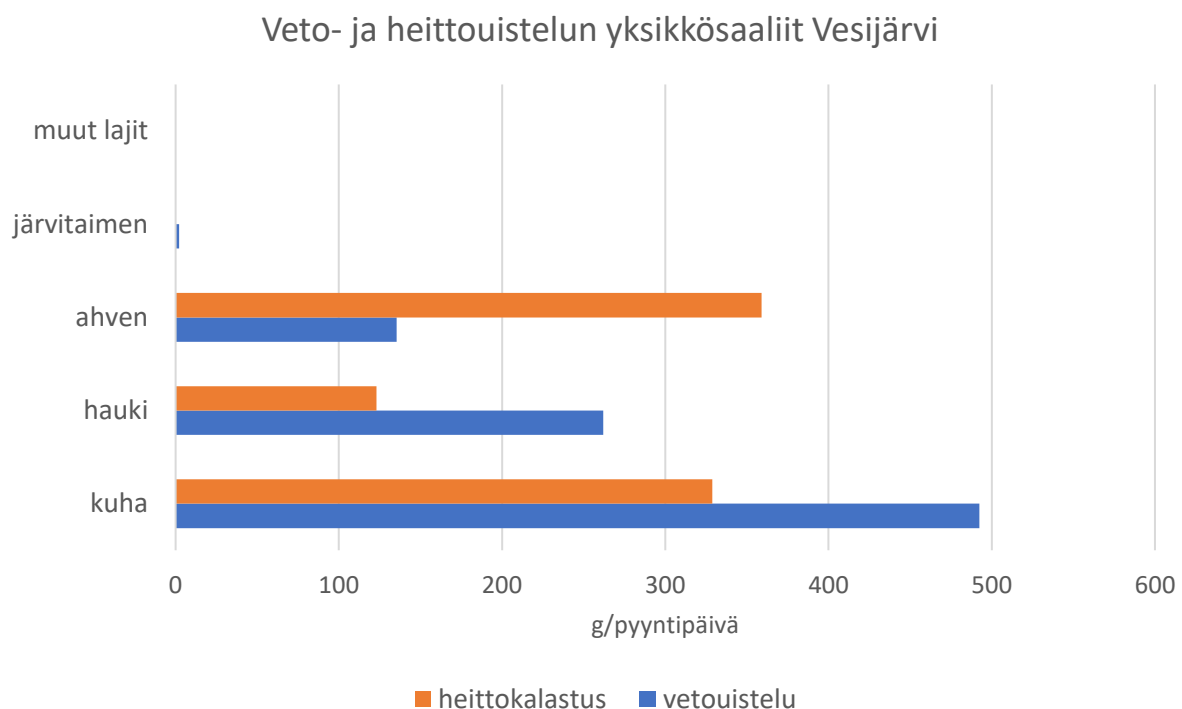
Heittokalastuksessa ahven- ja kuhasaaliit olivat Vesijärvellä lähes samalla, noin 350 kg tasolla. Haukisaalis jäi reiluun sataan kiloon.

Taulukko 5. Yhtenäisluvan lunastajien kokonaissaaliit ja kalastajakohtaiset keskiarvosaa­liit (otettu saalis) Vesijärvestä 1.1.–30.11.2024.

kokonaissaalis kg	järvitaimen	hauki	kuha	ahven	muut lajit	yhteensä
vetouistelu	3	342	644	177	0	1 166
heittokalastus	0	124	330	360	0	814
yhteensä	3	466	973	537	0	1 980
saalis/kalastaja keskimäärin kg						
vetouistelu	0,03	2,9	5,4	1,5	0	9,8
heittokalastus	0	1,4	3,8	4,2	0	9,4

Sekä vetouistelussa että heittokalastuksessa kalastajakohtainen saalis oli kauden aikana noin 10 kg. Vesijärven kalastajakohtaiset saaliit olivat keskimäärin selvästi pienempiä kuin Längelmävedellä. Vain muutama viehekalastaja ilmoitti ottaneensa saalista kauden aikana yli 30 kg jommalla kummalla pyyntitavalla.

Yksi Vesijärven vetouistelupäivä tuotti kotiin vietäväksi noin puolen kilon kuhasaaliin ja noin 300 gramman haukisaaliin. Heittovavalla otettavia ahvenia ja kuhia nousi kalareissulla reilut 300 grammaa (kuva 3).

Kuva 3. Kyselyyn vastanneiden vetouistelijoiden ja heittokalastajien laskennalliset yksikkösaaliit (mukaan otettu saalis) Vesijärvellä 1.1.–30.11.2024.

3.3. Järvitaimen

3.3.1. Järvitaimensaalis ja kalojen koko

Kaikkiaan kahdeksan Längelmäveden kyselyyn vastannutta vetouistelijaa oli päässyt kontaktiin jonkin kokoisen taimenen kanssa kauden 2024 aikana. Uistelijoista kolme kertoi ottaneensa saaliiksi kukin yhden järvitaimenen. Kalojen yhteispaino oli 5 kiloa, ja suurin taimenista kolmekiloinen. Yli 60 cm mittaisia taimenia ei esiintynyt saaliissa. Yksi yli 50-senttinen evälekattu taimen oli vapautettu. Alamittaisia vastaajat saivat Längelmävedestä kaikkiaan 16 kpl kauden aikana, pääosan niistä touko-heinäkuussa. Taulukossa 6 on esitetty tarkemmin taimensaaliin ajallinen kertyminen.

Vesijärvestä saatiin vetouistelemalla vain yksi evälekattu mitantäyttävä taimen, joka tuli kesäkuussa. Lisäksi alamittaisia saatiin 4 kpl touko-elokuussa.

Yhtään havaintoa rasvaevällisistä taimenista ei saatu Längelmävedeltä eli kaikki vieheeseen napanneet oli istutettu reittiveteen jatkokasvatettuina. Vesijärveltä saatiin vuodelta 2024 yksi ilmoitus vapautetusta rasvaevällisestä taimenesta.

Heittokalastajat eivät saaneet kalastuskaudella 2024 Längelmävedestä ja Vesijärvestä otettavia järvitaimenia, mutta yksi kalastaja raportoi saaneensa yhden alle 50-senttisen eväleikatun taimenen ahvenen ja kuhan jigauksen sivutuotteena. Kalastajan mukaan kyseinen taimen ei ollut laiha eikä lihava, vaan hyvin sopusuhtainen.

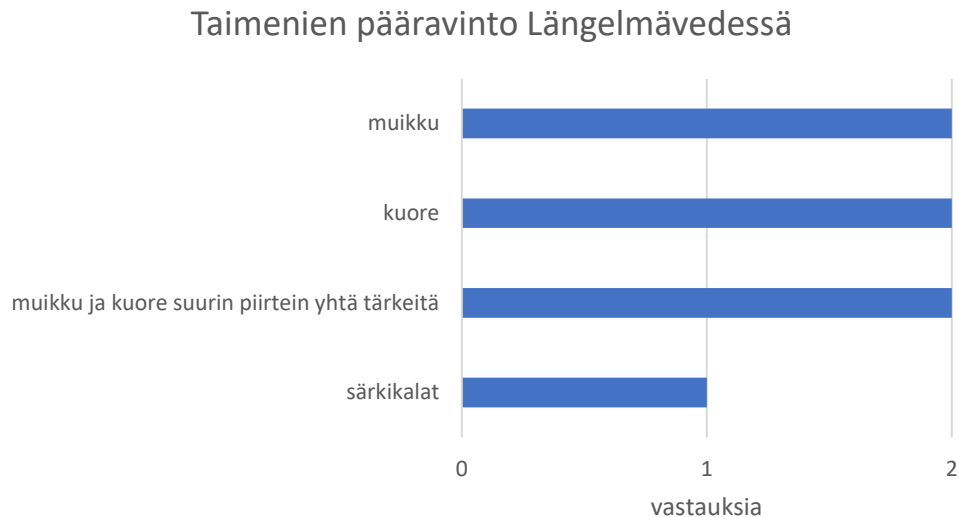
Sekä Längelmäveden että Vesijärven viehekalastuksen yhtenäislupien lunastaneiden joukossa oli myös verkkopyyntiä harjoittaneita kalastajia. Kyselyyn vastanneiden taimensaalis verkoilla oli 7,9 kg. Suurin yli 60-senttinen yksilö painoi 3,9 kg. Vesijärven taimensaalis verkoilla oli 5 kg, ja suurin saalisyksilö oli parikiloinen.

Taulukko 6. Längelmäveden ja Vesijärven järvitaimensaaliin (kpl) kertyminen vetouistelussa kuukausittain vuonna 2024.

Längelmävesi 2024, järvitaimen	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	yhteensä
otettu, evälekattu yli 50 cm kpl	2	0	0	0	1	0	0	3
vapautettu, evälekattu yli 50 cm kpl	1	0	0	0	0	0	0	1
vapautettu, evälekattu alle 50 cm kpl	5	2	6	0	2	1	0	16
evälekattu yhteensä	8	2	6	0	3	1	0	20
vapautettu, rasvaevällinen kpl	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesijärvi 2024, järvitaimen	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	yhteensä
otettu, evälekattu yli 50 cm kpl	0	1	0	0	0	0	0	1
vapautettu, evälekattu yli 50 cm kpl	0	0	0	0	0	0	0	0
vapautettu, evälekattu alle 50 cm kpl	1	1	1	1	0	0	0	4
evälekattu yhteensä	1	2	1	1	0	0	0	5
vapautettu, rasvaevällinen kpl	0	1	0	0	0	0	0	1

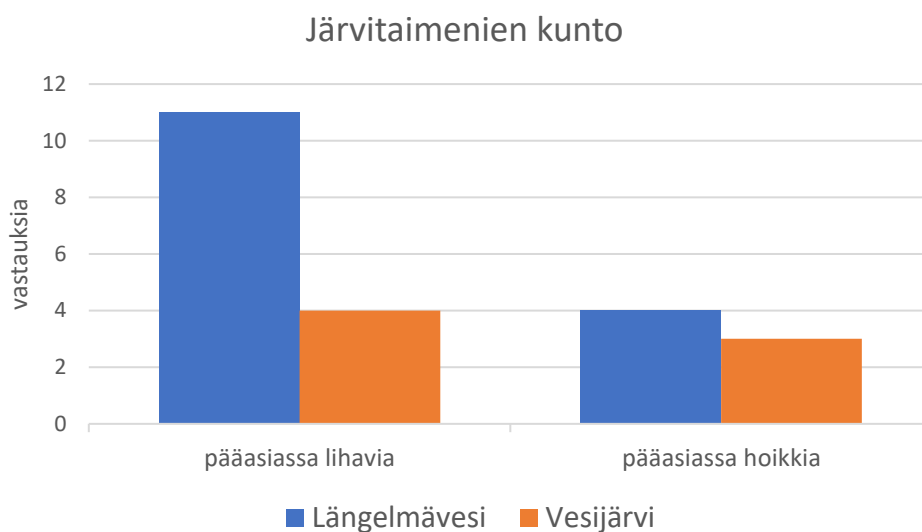
3.3.2. Järvitaimenen pääravinto ja kunto

Näkemyksiä taimenen pääravinnosta esitti kahdeksan Längelmäveden kalastajaa ja yksi Vesijärven kalastaja. Muikku ja kuore olivat vastaajien näkemyksen mukaan pääravintona. Yksi Längelmäveden vastaaja kommentoi vapaamuotoisesti havaintojaan seuraavasti; *”ahven ja kuorre, muikkua söisivät jos sitä olisi enemmän järvessä”*.

Kuva 4. Kalastajien näkemyksiä Längelmäveden taimenien pääravintokaloista.

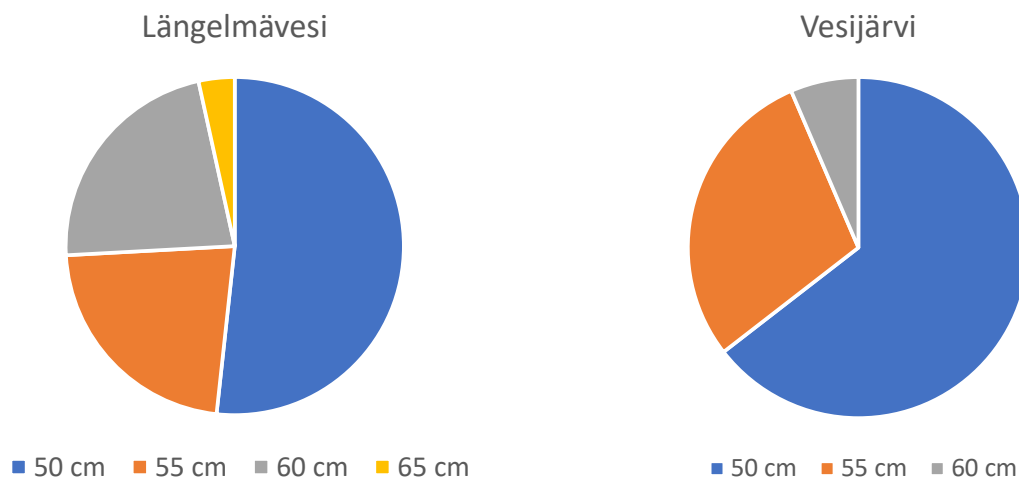
Kysymykseen järvitaimenien kunnosta saatiin Längelmävedeltä 15 ja Vesijärveltä 7 vastausta. Längelmäveden saalistaimenet ovat olleet viime vuosina enimmäkseen lihavia, joskin 4 vastaajaa luonnehti saalistalojaan pääasiassa hoikkiksi. Vesijärven vastaukset jakaantuivat selvemmin (kuva 5).

Kuva 5. Kalastajien näkemykset saalistaimenien kunnosta/ulkomuodosta.

3.3.3. Näkemyksiä sopivasta taimenen pyyntikoosta

Kysymykseen käyttivätkö kalastajat taimenelle vapaaehtoista korotettua alamittaa, saatiin selväsi enemmän vastauksia kuin edellisistä teemoista. Längelmävedellä reilu puolet piti kalastusasetuksen mukaista 50 cm alinta pyyntimittaa sopivana. Reilu viidennes kertoi käyttävänsä joko 55 cm tai 60 cm alamittaa, pari vastaajaa 65 cm alamittaa. Kaksi kolmasosaa Vesijärven kalastajista piti asetuksen määräämää mittaa hyvänä. Joka kolmas käytti omaa korotettua alamittaa 55 cm ja pari vastaajaa 60 cm minimipyyntimittaa.

Kuva 6. Längelmäveden (n=58) ja Vesijärven (n=31) kalastajien käyttämät järvitaimenen alimmat pyyntimitat.

Osa kalastajista soveltaa pyyntimittaa tapauskohtaisesti tai vapauttaa saaliinsa, mikä kävi ilmi vapaamuotoisista vastauksista:

"Mielestäni taimenta ei pitäisi ottaa saaliksi ollenkaan."

"Yläraja 65, isommat aina takaisin."

"Riippuu koska kalan saa ja missä kunnossa se on."

"Joskus otan +50 kalan ja joskus vapautan. Riippuu täysin tilanteesta ja saalismääristä yleisesti."

"Riittävästi yli alamitan."

3.3.4. Havainnot merkityistä taimenista ja lajin esiintymisestä aiempina vuosina

Kolmella vastaajalla oli havaintoja Längelmävedeen ja yhdellä Vesijärveen istutetuista merkityistä taimenista viime vuosilta. Lisäksi yksi Längelmäveden kalastaja mainitsi saaneensa vuonna 2017 neljä merkkikalaa.

Längelmäveden vapaamuotoisissa vastauksissa eräät kalastajat kertoivat saaneensa yhden tai useampia taimenia viime vuosina. Isolle osalle kommentoineista ei taimenkontakteja ollut koskaan kertynyt, vaikka ainakin osalla vastaajista aktiivisia kalastusvuosia oli takana ilmeisen paljon. Kylmän veden aikaan pintovista taimenista oli havaintoja, ja jonkun naapuri oli saanut saaliikseen taimenen.

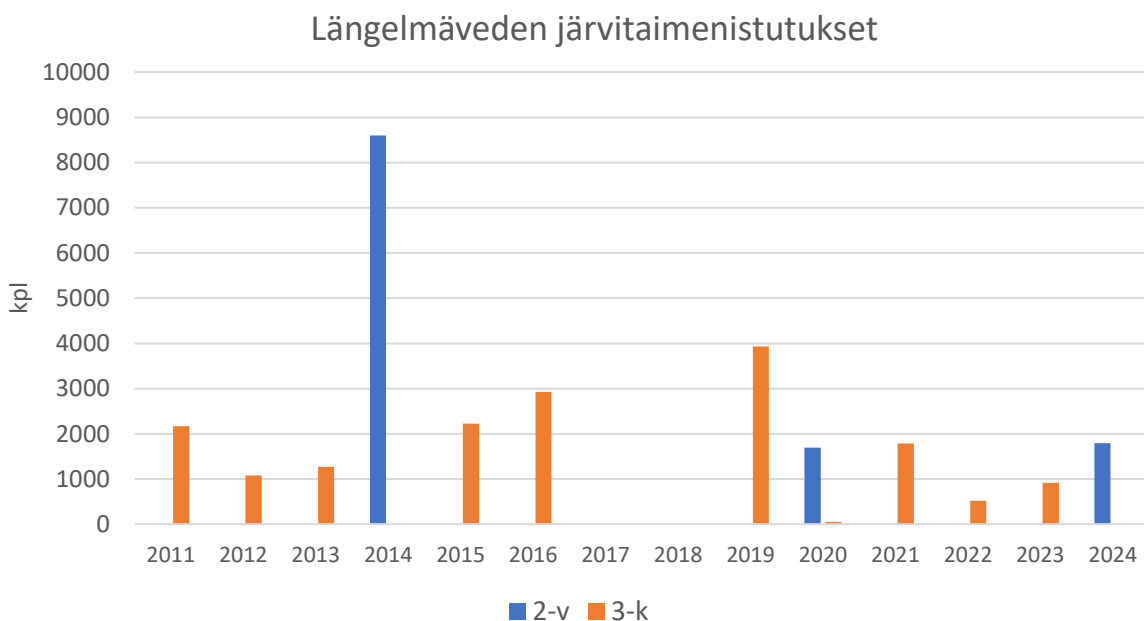
Vesijärvässä taimenien esiintyminen vaikuttaa olleen aiemmin selvästi nykypäivää yleisempää; eräät vastaajat kertoivat saaneensa taimenia vielä 2010-luvun puolivälissä ja loppupuolella. Yksittäisen vastauksen mukaan myös kalastuskaudella 2023 oli taimensaalista tullut. Kuten Längelmävedellä, myöskään Vesijärvellä monien kalastajien saalisämpäreissä taimenta ei ollut koskaan näkynyt.

Sen ohella, että taimenia ylipäättään koettiin esiintyvän hyvin vähän molemmilla järvillä, joko oma pieni pyyntiponnistus tai keskittyminen muiden lajien kalastukseen – mm. kesäiseen kuhan uisteluun tai heittokalastukseen – nähtiin syynä taimensaaliin vähäisyyteen tai olemattomuuteen.

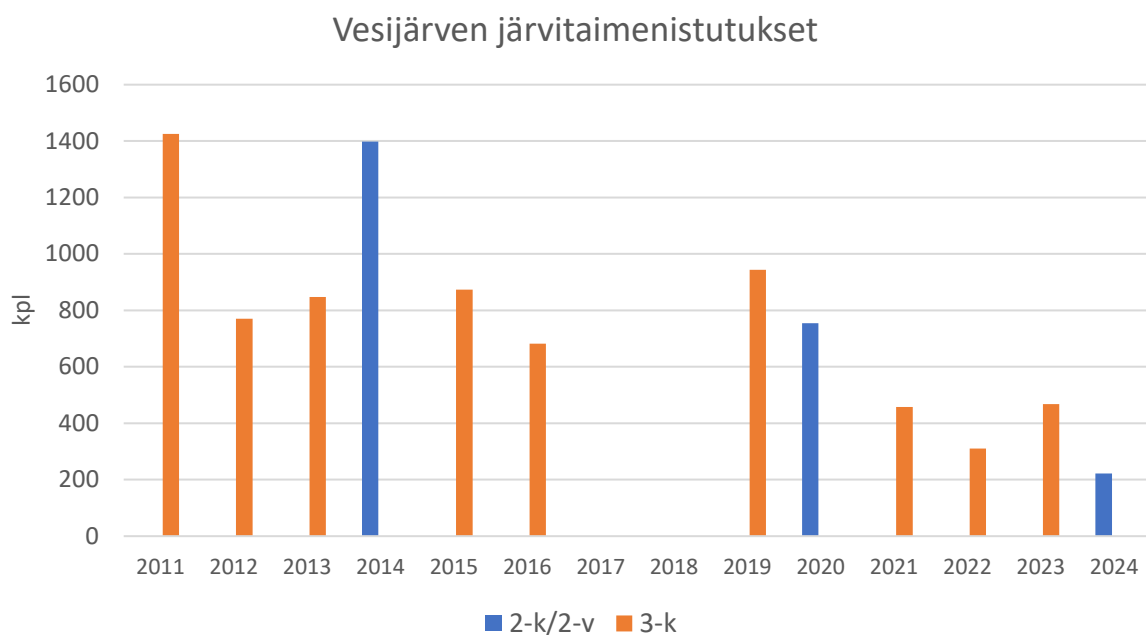
4. Järvitaimenistutukset

Valtionhallinnon SÄHI-palvelun mukaan koko Längelmäveteen on istutettu kaikkiaan 31 615 jatkokasvatettua taimenta vuosina 2011–2024. Rönnin salmen eteläpuoliseen Längelmäveteen taimenet istutettiin joko 2-vuotiaina (12 086 kpl) tai 3-kesäisinä (16 871 kpl). Lisäksi Koljonselän alueelle istutettiin vuosina 2011–2014 yhteensä 2 658 kpl 2–3-kesäisiä istukkaita. Istutuksia on tehty vuosittain lukuun ottamatta vuosia 2017–2018 (kuva 7).

2020-luvulla istutusmäärät ovat olleet varsin pieniä, alle 2 000 kappaletta vuodessa. Vesihehtaaria kohti istutustiheys on ollut keskimäärin vain 0,08 kpl/ha/vuosi (Längelmäveden pinta-ala noin 17 700 ha). Vuonna 2024 istutusmäärä oli suurin, mutta tuolloin istutukset tehtiin pienillä, keskimäärin noin 25 cm pituisilla 2-vuotiailla istukkailla. Vuosina 2021–2023 istutuksiin käytettiin suurempia, keskimäärin noin 35 cm pituisia 3-kesäisiä poikasia. 2010-luvun ensimmäisellä puoliskolla istutuksia tehtiin enemmän (keskiarvo 0,2 kpl/ha/vuosi).

Kuva 7. Längelmäveden järvitaimenistutukset vuosina 2011–2024.

Kuva 8. Vesijärven järvitaimenistutukset vuosina 2011–2024.

Vesijärveen istutettiin vuosina 2011–2024 kaikkiaan 9 148 jatkokasvatettua järvitaimenta. Vesijärven istukkaista 6 774 kpl oli 3-kesäisiä ja 2 374 kpl 2-kesäisiä tai 2-vuotiaita. 2020-luvulla istutustiheys on ollut vain hieman suurempi kuin Längelmävedellä, 0,11 kpl vesihehtaarille (Vesijärven pinta-ala noin 4 000 ha). 2010-luvun alkupuoliskolla Vesijärven tehtiin runsaampia istutuksia (keskiarvo 0,27 kpl/ha/vuosi).

Eräisiin Längelmävedeen laskeviin virtavesistöihin on lisäksi istutettu silmäpisteasteella olevaa mätää 2010–2020-luvuilla.

5. Tulosten tarkastelu

Kuha oli vetouistelussa merkittävin saalislaji sekä Längelmävedellä että Vesijärvellä. Myös haukea saatiin hyvin saaliiksi. Heittokalastajien merkittävin kilomääräinen saalislaji oli ahven.

Kalastustiedustelussa kalastajia pyydettiin ilmoittamaan nimenomaan otettu saalis kalastuskauden aikana. Tulokset eivät näin ollen aivan suoraan kerro sitä, minkä verran kutakin lajia oli käynyt kauden aikana kalastajien veneissä, koska osa saaliskaloista vapautetaan. Monet kalastajat tavoittelevat kuhia ja ahvenia, hauki on usein toissijainen saalis. Tulokset eivät näin ollen myöskään täysin kuvasta petokalojen todellisia runsaussuhteita vesistöissä. Viehekalastajat suuntaavat kalastustaan ja siinä käytettävää välineistöä, tekniikkaa ja paikanvalintaa nimenomaan tavoitekalojen mukaan.

Kokonaissaaliiden perusteella lasketun kalastajakohtaisen yksikkösaalisarvion perusteella viehekalastus tuotti Längelmävedellä kalastuspäivää kohti enemmän saalista kaikkien pääsaalislajien osalta. Längelmäveden kalastajakohtaiset saaliit vetouistelussa ja heittokalastuksessa (25,1 kg ja 18,8 kg) olivatkin merkittävästi suurempia kuin Vesijärvellä (9,8 kg ja 9,4 kg). Vesijärven kalastajien

vapaamuotoisissa vastauksissa korostui varsinkin alamittaisen kuhan runsaus. Längelmävedeltä kotiin vietävän kokoisia saalisyksilöitä saadaan helpommin.

Järvitaimensaalis jäi vaatimattomaksi kummallakin järvellä. Vastausten perusteella varsinkin Vesijärven taimensaaliit ovat ilmeisesti olleet aiempina vuosina parempia.

Järvitaimensaaliit ovat suoraan verrannollisia istutuksiin. Koska istutusmäärät ovat olleet pieniä, on luonnollista, että saalismäärät eivät voi nousta kovin suuriksi. Koska taimenta esiintyy harvakseltaan ja saalisvarmuus on huono, on selvää, että vain hyvin harva kalastaja kohdentaa kalastustaan nimenomaan taimeneen optimoiden sen mukaan pyyntialueet ja -ajat sekä välineet.

Längelmäveden järvitaimenistutusten tasoa voidaan verrata esimerkiksi toiseen Pirkanmaan isoon vesistöön eli Näsijärveen, jossa järvitaimenistutuksia on tehty jo pitkään pääasiassa 3-vuotiailla ja 3-kesäisillä istukkailla. Siellä vuotuinen istutustiheys on ollut 2020-luvulla keskimäärin 0,4 kpl vesihehtaaria kohti eli viisinkertainen Längelmäveden istutustiheyteen nähden. Selvästi runsaampien istutusmäärien myötä taimenen saalisvarmuus on ollut viime vuosina kohtalaisen hyvä Näsijärvellä. Näsijärven lohikalaistutuksiin on ollut käytettävissä vesialueiden omistajien ja kalatalousalueen varojen ohella myös etenkin velvoitevaroja.

Näsijärvellä pääasiallisesti käytettyjen 3-vuotiaiden ja 3-kesäisten järvitaimenien istutukset ovat olleet lisäksi tehollisessa mielessä vaikuttavampia. Isommilla istukkailla eloonjääminen paranee, koska ne mm. kasvavat nopeammin ohi kriittisen alkuvaiheen, jossa hauen saalistus kohdistuu istukkaisiin voimakkaimmin. Längelmäveden 2020-luvun istukkaista yli puolet on ollut 2-vuotiaita taimenia.

Längelmävedessä on tämänkin selvityksen perusteella varsin hyvä haukikanta. Hauen taimenistukkaisiin kohdistaman predaation takia istutustulokset 2-vuotiailla merkityillä istukkailla antoivat 1980–1990-luvuilla suhteellisen vaatimattoman tuloksen erityisesti niissä Pirkanmaan vesissä, joissa haukikannat olivat vahvat (Kolari 1997).

Luonnonkanta tai mätinä istutettuja taimenia ei esiintynyt Längelmäveden saaliin joukossa. Vesijärveltä ilmoitettiin yksi rasvaevällinen taimen. Taimenen luonnollinen lisääntyminen on tämän selvityksen perusteella edelleen varsin vaatimatonta, koska se ei näy edes sattumahavaintoina Längelmäveden kalastuksessa.

6. Kalastajien havaintoja

Kalastajilta saatiin melko runsaasti vapaamuotoisia palautteita.

Taimenta lukuun ottamatta varsinkin Längelmäveden petokalojen tilanteeseen ja kalastuksen tuottamiin saaliisiin oltiin pääosin tyytyväisiä. Seuraavassa on koonti kalastusta ja kalakantoja koskevista kommentteista hieman tiivistettynä ja stilisoituna.

Längelmävesi

Olen kalastanut Längelmävedellä useita vuosia. Näiden vuosien aikana olen kerran saanut alamittataimenen.

Käytössäni vaatimaton max. 3 vapaa. Kuhaa tulee riittävästi kesä-elokuussa 3:llakin, jos uistellen ei tule verkoista saa täydennystä.

En ole saanut taimenia, vain kuhaa ja haukea.

Ei ole taimenia näkynyt. Aika vähän havaintoja myös Längelmävedeen laskevista joista.

Edellisessä huomasi, että useammassa kuhassa oli jokin loinen ulkopinnassa.

Omat saaliini kaikkina vuosina ovat olleet riittäviä, ei mitään suursaaliita (lopetan kylläkin onkimisen, kun ruokakalat koossa). En ole havainnut muutoksia, vuodet ovat erilaisia keskenään.

30 vuotta Längelmävedellä kalastaneena järven tilanne näyttää hyvältä.

Erittäin hieno vesistö ja aktiivinen kalastusseura Längelmäveden uistelijat. Mieli tekisi käydä paljon useammin täällä kalassa!

Ei ole osunut yhtään taimenta. Kesän 2024 saalis kuhan ja ahvenenkin osalta mielestäni vähäisempi aikaisempiin vuosiin nähden.

15 vuotta olen kalastellut pääasiassa Pispalan- ja Ponsanselällä. Yhden eväleikatun mittataimenen sain jigillä pari vuotta sitten ja aikeisemmin muutaman alamittaisen uistelemalla. Luulisi että vesistö olisi suotuista taimenvesi runsaan kuorekannan vuoksi. Kuoretta on ainakin selkävesien ahvenien syönnöksessä. Kuhan määrä vesistössä on selvästi kasvanut.

Taimenta ei ole tullut vesistön alueella koitettua viime vuosina kuin kertaalleen raksiuistelemalla Ponsalla. Isoniementselällä muutamia näköhavaintoja taimenista muun kalastuksen yhteydessä. Taimenen uistelu olisi mielekäs lisä alueen kalastukseen. Takavuosina Pääskylänjoessa oli hienoja Länkyn taimenia.

Kirjaanselän ja Koljonselän alueella on taimen erittäin harvinainen, väittäisin. Pääsääntöinen saalis koostuu hauesta ja ahvenesta. Kuhakannan taantuma on ollut kova.

Kuhakanta tuntuu olevan aika hyvää ja alkukesästä niitä saa riittävän määrän talteen.

En ole saanut tai pyytänyt taimenia. Ahven, kuha ja hauki ovat melko varmoja saaliskaloja uistellen.

Yli 10 vuoden aikana ei ole yhtään taimenta uistelemalla tullut.

Olen uistellut kuha-aikana ja pilkkinyt. Taimenia en ole saanut.

Haukikanta on liian suuri.

Varmaan 4 vuotta sitten sain verkolla pari taimenta. Sen jälkeen ei ole tullut taimenia. Kuhakin oli tänä vuonna kateissa; normaalia pienempi kalasaalis.

Uistelua kesäkaudella, saaliskalana kuha. Yhtään taimenta tai järvilohia en ole sivutuotteena saanut Längelmävedeltä.

Uistelulupa on kohtuuttoman kallis vesialueen lohikalojen saalisvarmuuteen nähden sekä kallis myös vertailtuna muihin kuhavesiin.

Todella paljon pientä kuhaa. Ahvenkanta romahtanut juurikin tästä kuhan paljoudesta johtuen?

Kauteni lopetin tänä vuonna Längelmävedellä sen verran aikaisin, että taimenkontakteja ei juuri tullut. Yleisesti kalat ovat olleet hyväkuntoisia, kaikki evättömiä mitä olen saanut. Kuitenkaan suoraan taimenen uisteluun ei ole tullut Längelmävedellä keskittyttä kuin kerran ja silloin Ponsa tarjosi 2 noin +-50 cm taimenta. Yleisesti tuntuu, että ahven ja kuhakannat ovat vahvoja. Haukikanta ennallaan.

Kuhan keskimitta pienentynyt viime vuosina.

Tänä vuonna sain yhden eväilekatun n. 38 cm taimenen. En tosin montaa reissua taimenen perässä vetänytkään. Enemmän pitäisi taimenta länkkyyn saada.

Ahvenet ovat isompia kuin 1960-luvulla. Kuhakanta on parantunut 1970-lukuun verrattuna.

Taimensaaliit ovat harvassa pienten istutusmäärien vuoksi. Kalat mitä ovat tulleet ovat pulskia, kun saavuttavat tuon 55 cm ylöspäin. Kuhan keskikoko on pienentynyt, ahvenet kasvavat hyvin, ellei kuhakanta kasva liian isoksi. Enemmän jalokalaa järveen, taimen kasvaa kyllä hyvin järvessä, jos siihen panostettaisiin enemmän.

Kiitos, että mm. pidätte huolta järviemme kalakannoista!

Vesijärvi

Taimenista en koskaan ole saanut mitään havaintoja. Asiaa toki selittää, että uistelemalla yritän vain kuhaa ja kerrat jää yleensä vain muutamaa lämpimään kesäiltaan.

Edelliset taimenhavainnot ulottuvat 10 vuoden päähän, jolloin sain Mutikonsalmesta useamman taimen syksyllä uistelemalla sekä talvella pilkillä. Olivat todennäköisesti istutuserä, joka oli jäänyt pyörimään pienelle alueelle.

Verkkokalastus on kova.

Ikinä (50 v?) en ole saanut vetouistimella kuin haukia ja kuhia, heitto-ongella ahvenia ja haukia.

Talviverkotan vuosittain jäätilanteen salliessa Mustoolla. Taimen viihtyy pääasiassa lähellä rantoja/matalassa, siksi saaliit vähäiset. Viimeiset taimenet 2019: 1 kpl, 2018: 2 kpl, 2017: 1 kpl, 2013: 2 kpl, 2011: 1 kpl. Kuha on pääasiallinen saalis, siikaa satunnaisesti. 2024 talvikausi oli erittäin huono myös kuhan osalta. 2023 oli puolestaan todella hyvä vuosi.

Kokemuksia 10-20 vuoden ajalta; 1) verkkojen määrä on kohtuullistunut; 2) vetouistelijoiden määrä on kohtuullistunut. Kalasaaliini eivät ole varsinaisesti kasvaneet. Kuhasilppua tulee heinäkuussa kyllä, mutta varsinaisesti mittakalat ovat tiukassa.

Taimenia en ole saanut. Kuhat ovat 95% alamittaisia, johtuen varmasti liiallisesta verkkojen määrästä parhailla kalastusalueilla.

Verkotusta vähennettävä.

Taimenia tullut noin 3 kpl / vuosi muun kalastuksen sivuosumana. Kaikki reilusti alamittaisia (30-35 cm), mutta hyvin terveen näköisiä ja hyvinvoivia. Kuhan koot ovat pienentyneet merkittävästi Vesijärvestä. Muutama vuosi sitten Vesijärvi oli hyvin vahvasti verkotettu, joka mielestäni vaikutti isosti ison kuhan määrään järvestä.

Ei yhtään taimenta ikinä. Kuha vähentynyt.

Kesä 2024 huonosti tarttu kuha vetouistelussa.

Verkkokalastukseni rajoittuu kesän siianpyyntiin syvänteistä. Tänä kesänä verkkoihin ei taimenta tullut, edellisessä 3 kpl, joista suurin 2,9 kg. Verkot ovat vedessä 10 - 15 vrk/kausi. Muita huomioita: kuhan keskikoko on vähän parantunut, mutta edelleen yli kilon kalat ovat harvinaisia vapasaaliita. Ahvenkanta on hyvä ja kookas ahven (yli 400 g) on aika yleinen saalis. Haukea on myös paljon.

En ole saanut Vesijärveltä yhtään taimenta moneen vuoteen, vaikka kalastan todella paljon! Viime vuosina myös kuhasaaliit ovat huonontuneet. Ahvenia taas on tullut paremmin kuin aikaisemmin. Kuhan ja taimenen huonoihin saaleihin löytyy kyllä liian runsaasta verkkokalastuksesta.

Ei saatu taimenia yhtään. Kuhia vain, mutta vain alamittaisia.

Suurempia 55-60 cm taimenia on sattunut uistellessa noin 1 kpl / 2 vuotta eli harvakseltaan. Pienempiä istukkaita myös hyvin harvakseltaan. Kalat, joita olen saanut, ovat olleet hyväkuntoisia kaikin puolin. Muutoin minusta vaikuttaa, että haukien määrä on lisääntynyt tai ainakin niitä jää useammin saaliiksi. Ahvenen kasvu vaikutti lupaavalta noin. 10v sitten, tarkoittaen että uistellessa saaliiksi tuli yli 500 g kaloja. Sitten on vaikuttanut, että ahvenkanta on taantunut.

Kalastelen lähinnä järven pohjoispäässä, jossa taimenia ei juurikaan ole. Kuha- ja ahvenkanta on erinomainen.

En ole saanut viimeisen 10 vuoden aikana ainuttakaan taimenta Vesijärvestä. Aikaisemmin niitä tuli joka vuosi muutamia! Pariin vuoteen on myös kuhasaaliini romahtaneet. Ahvenkanta on runsastunut. Omien havaintojeni mukaan särkikalat ovat vähentyneet. Haukia on runsaasti, en niitä varsinaisesti yritä kalastaa.

Taimenia/lohia ei tullut yhtään, joskus 10 v sitten vielä tuli muutamia kesässä.

Viimeksi saanut n. 40 cm taimenen ehkä 15 vuotta sitten. Kuhan mitta on ilmeisesti hieman kasvanut.

Vetouistellen ei mittataimienia ole tullut. Alle 10 kpl alamittaisia pääosin ahvenen uistelun sivutuotteena viiden vuoden aikana. Kuha on pientä (alamittaisia alle 45 cm), joten en ole viitsinyt juuri uistella, ehkä 6 mitallista viidessä vuodessa. Ahvenia uistelen n. 5 cm vaapuilla tavoitteena filekoon kaloja, näitä voi 2-3 tulla silloin tällöin.

Haukien määrä lisääntynyt. Alamittaisia kuhia samoin.

Lukemattomista kalastuspäivistä huolimatta en ole koskaan saanut Vesijärvestä taimenta, tosin en ole niitä varta vasten tavoitellutkaan.

Kirjallisuus

Kolari. I. 1997. Lohensukuisten petokalojen istutukset ja niiden tuloksellisuus Kokemäenjoen vesistöalueella. Pirkanmaan kalatalouskeskuksen tiedonantoja nro 23.

Sivu 1

Tämä on kalastuskysely Längelmäveden viehekalastuksen yhtenäisluvan lunastaneille. Pirkanmaan Kalatalouskeskus selvittää tiedustelun avulla kalastusta ja kalansaaliita Längelmävedellä kalastuskaudelta 2024 Längelmäveden kalatalousalueen toimeksiannosta.

Pyydämme vastaamaan alla olevaan kyselyyn 15.12.2024 mennessä ja myös siinä tilanteessa, vaikka et olisi kalastanut lainkaan Längelmävedellä vuonna 2024.

Sivu 2

Vastaajan tiedot *

Sukunimi

Etunimi

Sähkönostiosoite

Sivu 3

1. Kalastitko Längelmävedellä 1.1.-30.11.2024? * Jos vastasit

ei, voit siirtyä suoraan kohtaan 5.

☐ kyllä

☐ ei

Sivu 4

2. Kuinka monena päivänä kalastit Längelmävedellä 1.1.–30.11.2024 eri pyyntitavoilla, ja minkä verran otit yhteensä saaliiksi eri lajeja?

	kalastuspäiviä						muut lajit yhteensä kg	yli 60 cm järvitaimenia kpl
	kpl	järvitaimen kg	hauki kg	kuha kg	ahven kg			
Vetouistelu								
Heittokalastus								

Sivu 5

3. Minkä verran sait ja otit saaliiksi vetouistelemalla saatuja rasvaeväleikattuja järvitaimenia touko-marraskuussa 2024? Kuinka monta lisäksi vapautit? Oliko vapautetun saaliin joukossa rasvaevällisiä taimenia?

	toukokuu	kesäkuu	heinäkuu	elokuu	syyskuu	lokakuu	marraskuu
Järvitaimen otettu, eväleikattu yli 50 cm kpl							
Järvitaimen vapautettu, eväleikattu yli 50 cm kpl							
Järvitaimen vapautettu, eväleikattu alle 50 cm kpl							
Järvitaimen vapautettu, rasvaevällinen kpl							

Sivu 6

4. Jos kalastit Längelmävedellä myös verkoilla 1.1.-30.11.2024, minkä verran sait verkoilla ja otit saaliiksi järvitaimenia?

	kpl	kg	yli 60 cm järvitaimenia kpl	suurin järvitaimenyksilö kg
Järvitaimensaalis				

Sivu 7

Seuraavat kysymykset koskevat vuoden 2024 ohella myös sitä edeltäviä viimeisiä kalastuskausia.

Sivu 8

5. Oletko saanut Längelmävedestä viime vuosina merkittyjä taimenia?

- ☐ kyllä
- ☐ ei

Sivu 9

6. Käytätkö vapaaehtoisesti korkeampaa alamittaa saaliiksi otettavalle taimenelle kuin kalastusasetus määrää (50 cm)?

- ☐ 50 cm on sopiva
- ☐ Kyllä; 55 cm
- ☐ Kyllä; 60 cm
- ☐ Kyllä, 65 cm
- ☐ Kyllä, joku muu

Sivu 10

7. Mitä viime vuosina saaliiksi saamasi Längelmäveden taimenet ovat syöneet? Havaintojeni mukaan niiden pääravintoa on ollut:

- ☐ Muikku
- ☐ Kuore
- ☐ Muikku ja kuore suurin piirtein yhtä tärkeitä
- ☐ Ahven
- ☐ Särkikalat
- ☐ Minulla ei ole asiasta havaintoja/näkemyksiä
- ☐ Muu ravinto

Sivu 11

8. Millainen on ollut Längelmävedestä viime aikoina saamiesi taimenien kunto?

☐

Kalat ovat olleet pääasiassa hoikkia

☐

Kalat ovat olleet pääasiassa lihavia

Sivu 12

9. Sana on vapaa.

Voit kertoa tässä halutessasi esim. seuraavista asioista:

- Tietoja aiempien vuosien Längelmäveden taimensaaliistasi
- Oletko havainnut Längelmävedessä huonokuntoisia taimenia tai onko niillä ollut vammoja?
- Näkemyksiäsi Längelmäveden kalaston kehittämisestä.

Kiitoksia vastauksistasi. Antamasi tiedot ovat arvokkaita ja ne ovat suurena apuna kalavesien käytön ja hoidon järjestämisessä!

Voit nyt sulkea ikkunan.